

A FRONTEX MID-LEVEL KÉPZÉSÉNEK LEHETSÉGES HELYE ÉS SZEREPE A HATÁRRENDÉSZETI KÉPZÉSBEN A STOCKHOLMI PROGRAM MEGJELENÉSÉT KÖVETŐEN

A személyek szabad mozgása megteremtésének gondolatától a schengeni határellenőrzési rendszer jelenlegi formájának kialakulásáig, a rendszer hosszú, esetenként kisebb és nagyobb zökkenőktől sem mentes, de folyamatos és eredményes fejlődésen ment keresztül.

Az Európai Gazdasági Közösség országai közül az 1980-as évek elején a Német Szövetségi Köztársaság és Franciaország vezetőiben merült fel először a határellenőrzés egyszerűsítésének gondolata közös határszakaszaikon, amelyet a Saarbrückeni Egyezményben fogalmaztak meg 1984-ben. Az elképzelés a Schengeni Megállapodásban öltött konkrét formát 1985-ben, melynek konkrét megvalósítási feltételeit a Schengeni Végrehajtási Egyezmény határozta meg 1990-ben, melyet a részes államok 1995-től kezdtek alkalmazni. Az egyezmény alkalmazása megteremtette az úgynevezett schengeni térséget, a schengeni határellenőrzési rendszert, amely a külső határokon megerősítette, míg a belső határokon megszüntette a határellenőrzést. A rendszer jelenlegi működését, az amszterdami szerződés szellemében 2006-ban elfogadott Schengeni határ-ellenőrzési kódex erősítette meg.

A folyamatos fejlesztés eredményeként a schengeni térség napjainkban 25 országot foglal magában.⁴⁹⁹ E hatalmas térségen belül a határellenőrzésért a nemzetállamok felelősek. Tekintettel a nemzetállamok eltérő rendészeti struktúrájára, a határellenőrzésért felelős szervezetek felépítésére, oktatási rendszerére és hagyományaira, elengedhetetlen a határrendészeti tevékenységek európai szintű koordinálása és harmonizálása.

A fenti célkitűzések megvalósítása érdekében hozták létre a tagállamok 2004-ben a FRONTEX ügynökséget, amely a gyakorlatban 2006-tól vált képessé, többek között, a fenti célok hatékony megvalósítására. Az ügynökség megalakulásától fogva kiemelt figyelmet fordít a schengeni térségben és az együttműködő országokban a határrendészeti tevékenység koordinálására, az egységes képzési követelmények kialakítására és alkalmazására, a határrendészeti tevékenységet irányító és végző nemzeti hatóságok képzési tevékenységének támogatására, a végrehajtás különböző szintjein dolgozó állomány felkészítésére és felkészítésének segítésére.

Az egyre nemzetközibbé váló határrendészeti tevékenység eredményes végzése megköveteli, hogy az együttműködésben résztvevő országok hatékonyan működjenek együtt a megfogalmazott közös célok megvalósításában, kialakítsák az ehhez szükséges szervezeti és személyi feltételeket.

Az ügynökség e célok megvalósításának elősegítése és gyakorlati megvalósítása érdekében indította el mid-level képzési programját 2006-ban. A képzés legfontosabb céljai

⁴⁹⁹ Az egyezményt 28 ország írta alá, azonban Bulgária, Ciprus és Románia még nem alkalmazza.

között szerepelt, hogy a határellenőrzés területén dolgozó, közelmúltban végzett fiatal tisztek közvetlen tapasztalatokat szerezzenek a schengeni határellenőrzési rendszer és az ügynökség tevékenységéről, felkészítse őket a különböző nemzetközi tevékenységekben történő részvételre, ezek megszervezésére és bizonyos elemeinek irányítására. A képzés első szakasza 2009-ben lezárult és megkezdődött elsődleges értékelése. Cikkemben ennek az első szakasznak a legfontosabb eseményeit, tapasztalatait és a továbbfejlesztés lehetséges irányait kívánom bemutatni.

A kérdés aktualitását növeli, hogy a stockholmi program egy átfogó képzési követelményrendszert fogalmaz meg az igazságszolgáltatási és rendészeti szféra nemzetközi tevékenységekben résztvevő állományára részére, amely nevesíti a határőröket és a végrehajtásban meghatározó szerepet szán a FRONTEX-nek.

1. A mid-level képzés legfontosabb előzményei és eredményei

A schengeni térség folyamatos bővülése és a külső határokon az azonos biztonsági szint folyamatos fenntartása megköveteli a határellenőrzésben résztvevő állomány egységes felkészítését. Ezt az igényt európai szinten először a Bel- és Igazságügyi Tanács, 2002. június 13-i ülésén elfogadott munkaprogramja⁵⁰⁰ fogalmazta meg, amely a személyi állomány rövid távú képzési feladataira vonatkozóan, többek között az alábbiakat fogalmazta meg:

- közös képzési program kidolgozását a határőrtisztviselők és középszintű vezetőik részére;
- rendszeres továbbképzések szervezését;
- kiemelt figyelem fordítását az idegen nyelvek oktatására;
- más tagállamok határőrei munkájának megismertetését;
- képzést a menedéket kérők jogairól és védelméről.

Az Európai Tanács 2002. június 21-22-i sevillai ülésén⁵⁰¹ megerősítette a fenti feladatok végrehajtásának szükségességét. A sevillai döntésnek megfelelően, a határellenőrzés területén a tagállamok képzési feladatainak koordinálására és segítésére 2003 végén Ausztriában, Traiskirchenben megalakult az Ad-hoc Centre for Border Guard Training (ACT)⁵⁰². Az Ideiglenes Határőr Képzési Központ a munkaprogramban megfogalmazott célkitűzéseknek megfelelően megkezdte egy alapszintű képzési program kidolgozását és különböző képzések szervezését határőrök részére. Az alapszintű képzési program 2004 közepére elkészült és megkezdődött az alkalmazása. Ezt követően a központ megvizsgálta, hogyan valósítható meg a középszintű vezetők részére tervezett oktatási program elkészítése. Az előkészítő munka során az ACT a megvalósítás első lépcsőjeként két lehetőséget vizsgált részletesebben. Elsőként, egy angol nyelvű nemzetközi képzési modul kidolgozását a főiskolai vagy ennek megfelelő képzésben részesülő határőr hallgatók részére, amely a nemzeti képzés részét képezné. A képzés gyakorlati megvalósítása azonban az eltérő nemzeti oktatási rendszerek miatt, nem volt kivitelezhető.

⁵⁰⁰ Council of the European Union: Plan for the management of the external borders of the member states of the European Union; 10019/02; p. 24-25.

⁵⁰¹ Council of the European Union: Seville European Council 21 and 22 June 2002; 13463/02; p.:10

⁵⁰² Ideiglenes Határőr Képzési Központ, melynek angol rövidítése az ACT

Második lehetőségként, a központ a közelmúltban főiskolát végzett fiatal tisztek részére javasolta egy angol nyelvű nemzetközi képzés beindítását.

A tagállamok visszajelzései és a központ értékelése alapján, ez a változat vált a további megvalósítás alapjává. Az előkészítő munka Ausztria, Litvánia, Magyarország, Németország és Szlovénia részvételével kezdődött meg, azonban a központ 2005 végén történő bezárása, az előkészítő munkát félbeszakította.

A konkrét előkészítő munka folytatása 2006-ban, a FRONTEX gyakorlati tevékenységének megkezdését követően kapott ismét lendületet. A FRONTEX a Lübecki Szövetségi Rendőr Akadémiát kérte fel a projekt koordinálására. A projekt megvalósításának elgondolása egy négy hetes, angol nyelvű, nemzetközi képzés elindítását tűzte ki célul, a közelmúltban főiskolát végzett határőrtisztek részére, mely során az egyes képzési hetek különböző országokban, nemzeti és nemzetközi előadók bevonásával kerülnek megtartásra.

A Lübeckben és Budapesten megtartott előkészítő konferenciákon a munkában a FRONTEX, a Lübecki Szövetségi Rendőrákadémia, a szlovén Rendőrákadémia, a litván Határákadémia és a magyar Határőrség képviselői, mint a képzésnek otthont adó országok képviselői, valamint angol, holland, osztrák és svéd szakértők, mint témafelelősök vettek részt. A kidolgozó munka során a résztvevők meghatározták a projekt legfontosabb célkitűzéseit, a képzési hetek általános és nemzeti tartalmát.

A végrehajtott képzések során az alábbi célok elérését jelölték meg:

- a résztvevőkben tudatosítani és erősíteni, az Európai Unió és ezen belül a schengeni térség külső határainak ellenőrzése közös feladat;
- a résztvevők ismerjék meg más országok határellenőrzési rendszereit, e rendszerek működését és ismerkedjenek meg az együttműködés lehetőségeivel az illegális migráció és a szervezett bűnözés elleni harcban;
- a résztvevők javítsák a témához kapcsolódó nemzetközi jogi, irányítási és vezetési ismereteiket;
- a résztvevők javítsák kommunikációs képességüket, szakirányú angol nyelvismeretüket, az angol nyelv használatával váljanak képessé, helyi szintű problémák megoldására.

A fenti célok figyelembevételével kerültek kialakításra a nemzeti képzési hetek programjai, amelyek minden országban az alábbi közös elemeket foglalták magukban:

- a határellenőrzést végző nemzeti szervezet fejlődésének és helyzetének rövid bemutatását;
- a határellenőrzést végző nemzeti szervezet működésének jogi hátterét, hatáskörét és illetékességét;
- a határellenőrzésben résztvevő nemzeti szervezetek közötti és a szomszédos országok határrendészeti szerveivel történő együttműködést;
- a nemzeti határrendészeti oktatás bemutatását;
- a nemzeti kulturális hagyományokat.

A képzésnek otthont adó országok a fenti képzési célok és a nemzeti lehetőségek figyelembevételével alakították ki nemzeti képzési moduljaikat.

Az előkészítésben résztvevő országok megállapodtak abban is, hogy a kurzusokat 15 résztvevővel indítják. A tagállamok és az együttműködésben résztvevő országok kurzusonként csak egy-egy főt jelölhetnek, a kurzus résztvevőinek végleges névsorát a FRONTEX-szel együttműködésben a Lübecki Akadémia alakítja ki. A résztvevők nyelvi felkészültségének biztosítani kell, hogy az előadásokat megértsék és a csoportmunkákban aktívan részt tudjanak venni. A résztvevők nyelvi felkészültségét a küldő országnak kell megítélnie.

A képzés 1-1 hetes moduljai magukban foglalják a teljes oktatási hetet hétfőtől péntekig, a képzési helyszínek közötti váltásra pedig vasárnaponként kerül sor.

A mid-level képzések végrehajtása az előkészítő fázisban kidolgozott elgondolásnak megfelelően, az előzetesen elfogadott helyszíneken és tartalommal kezdődött meg 2007. március 05-én Németországban, Lübeckben. Az első két képzést követően Szlovéniát Finnország váltotta fel a képzésnek otthont adó országok sorában. Az ötödik képzéstől Románia, majd a hetedik képzéstől Olaszország is megkezdte a nemzeti képzési hetek szervezését. A képzés első szakaszában a FRONTEX 10 képzést szervezett és 2009-ben egy pilot képzéssel zárta a képzést, elsődlegesen annak vizsgálata érdekében, hogy a képzés továbbfejlesztésének lehetséges irányait vizsgálja.

2. A mid-level képzés első szakaszának értékelése:

- A mid-level képzés megvalósította a Bel-és Igazságügyi Tanács 2002 júniusában elfogadott, majd az Európai Tanács által még ugyanebben a hónapban megerősített, a határőrök középszintű vezetőinek képzésére vonatkozó legfontosabb célkitűzéseket. Nemzetközi továbbképzés formájában került megvalósításra a határellenőrzés területén dolgozó helyi szintű vezetők és a vezetésben résztvevők részére, a képzés során a résztvevők megismerték más országok határőreinek munkáját, segítette a résztvevők szakirányú idegen nyelvi felkészítését, az utolsó képzés során már a menedéket kérők jogairól és védelméről is részletes ismereteket szereztek.
- A mid-level képzés első szakasza azt is bebizonyította, hogy a FRONTEX és azon belül is annak Képzési Egysége, a tagállamok képzési intézményeire támaszkodva egy új, a határellenőrzés területén korábban nem létező, európai szintű képzési rendszert hozott létre.
- A képzés helyszíneinek változásai és a képzésnek otthont adó országok számának bővülése esetenként jelentős változtatásokat okoztak a képzés eredetileg kialakított oktatási programjában. A képzéseket követő értékelő konferenciákon a FRONTEX képviselői, a finn egyetem értékelésben résztvevő képviselője és a részprojekt vezetők a körülményeknek megfelelően módosították a programot. A folyamatos fejlesztések eredményeként az egyes tartalmi elemek részaránya megváltozott, azonban ezek a változtatások a képzés eredeti célkitűzéseit nem változtatták meg.
- Az európai határellenőrzési helyzetben bekövetkezett változások, az Európai Felsőoktatási Térség kialakulásával keletkező kihívások, a képzés tervezése, végrehajtása és értékelése során szerzett tapasztalatok egyértelműen azt támasztják alá, a képzés megkezdése óta, olyan jelentős változások következtek be, amelyek szükségessé teszik a képzés továbbfejlesztését.

- A mid-level képzés sok tekintetben megalapozza, egy főiskolai szintű (BA), határrendészeti oktatási program kidolgozását.
- A képzés eddigi szakaszában megszerzett tervezési, végrehajtási és projekt szervezési tapasztalatok megfelelő alapot biztosítanak a képzés több irányú továbbfejlesztéséhez.

3. A képzés továbbfejlesztését meghatározó legfontosabb körülmények

3.1. A képzés környezetében bekövetkezett legfontosabb változások

A képzés 2006-ban történő megtervezése, majd 2007-ben történő megkezdése óta Európa határellenőrzési helyzetében jelentős változások következtek be. 2007 decemberében a schengeni térség teljes jogú tagja lett Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Szlovákia és Szlovénia, amelynek következtében jelentősen megváltozott a schengeni térség külső határa. A változással párhuzamosan számos országban szervezeti változások kísérték a schengeni bővítést és több országban a korábban szervezetileg független nemzeti határőrsegek a nemzeti rendőrségek részeként folytatták tevékenységüket.

A képzés általános programjának kidolgozását követően csatlakozott a képzésnek otthont adó országokhoz 2007 májusában Finnország, 2008 februárjában Románia, 2008 júliusában Olaszország és 2009 novemberében az Egyesült Királyság, melynek következtében új szervezeti kultúrák váltak a képzés részévé.

A képzés folyamán további új elemként jelent meg az emberi jogok korábrinál nagyobb mértékű oktatásának igénye, amely a képzés emberi jogi modullal történő bővítéséhez vezetett.

A képzés során jelentős mennyiségű tapasztalat gyűlt össze a képzés tartalmára, szervezésére és továbbfejlesztésére vonatkozóan egyrészt a FRONTEX részéről, másrészt a képzésben résztvevő intézményekben és tagállamokban.

Egyrészt ezek azok a körülmények, amelyek a képzés szervezőit arra ösztönözték, hogy a képzés elemzését és értékelését követően megvizsgálják a képzés továbbfejlesztésének lehetséges irányait.

3.2. A Stockholmi Programból jelentkező feladatok és kihívások

Másrészt a képzés továbbfejlesztésének elhatározásakor még nem voltak ismertek a stockholmi program végrehajtásából adódó lehetséges feladatok. Az Európai Tanács által 2009 decemberében elfogadott stockholmi program a 2010 – 2014 közötti időszakra határozza meg azokat a legfontosabb feladatokat, amelyek szükségesek az igazságszolgáltatás és a rendészet területén a polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa megteremtése érdekében.

- A program az első helyen említi a megvalósítás eszközei között a kölcsönös bizalom megteremtését a tagállamok hatóságai, szolgálatai illetve döntéshozói között. Külön kiemeli új megoldások keresését annak érdekében, hogy növekedjen a tagállamok különböző rendszerei közötti kölcsönös megértés és bizalom.
- Az elkészült anyag kiemelt szerepet szán a képzésnek a hiteles európai igazságügyi és bűnüldözési kultúra megteremtése terén. Ennek érdekében uniós képzési

rendszerek és csereprogramok létrehozását irányozza elő, amelyekben 2015-ig a szakemberek jelentős számú részvételét javasolja, és ezek között a szakterületek között a határőröket konkrétan megnevezi.

- Az Európai Tanács megítélése szerint, az uniós és nemzetközi együttműködésnek a nemzeti tantervek részét kell képeznie. A FRONTEX-nak központi szerepet kell játszania a határőrök képzésében és a képzés európai dimenziójának biztosításában. A határőrök és a vámisztviselők képzése fontos részét képezi az integrált határellenőrzésre történő felkészítésnek.
- Európai szintű megoldásokra kell törekedni az európai képzési rendszerek megerősítése céljából.
- Elektronikus távoktatási programok, valamint közös képzési anyagok kidolgozását irányozza elő annak érdekében, hogy a szakemberek megismerjék az uniós mechanizmusok működését.

A fenti feladatok megvalósítása érdekében az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, dolgozzon ki cselekvési tervet arra vonatkozóan:

- Miként nyújtható képzés az európai képzési rendszeren belül az európai rendőrségi együttműködésben részt vevő rendőrségi tisztviselők harmadának, valamint az európai igazságügyi együttműködésben részt vevő bírók, ügyészek és bírósági alkalmazottak felének, továbbá az európai együttműködésben érintett egyéb szakemberek felének.
- Mit jelent az európai képzési rendszer és hogyan biztosítható a képzés európai dimenziója.
- Hogyan hozhatók létre Erasmus típusú csereprogramok, amelyekben nem uniós tagállamok, és különösen a tagjelölt országok, illetve azon országok vehetnek részt, amelyekkel az Unió partnerségi és együttműködési megállapodást kötött.
- Biztosítsa, hogy a közös kurzusokon, gyakorlatokon és csereprogramokon történő részvételről a feladatok alapján döntsenek és az ne függjön ágazatspecifikus kritériumoktól.

A polgárok életének megkönnyítése: a jog és a jogérvényesülés Európája fejezetében a program megerősíti a kölcsönös bizalom megerősítésének szükségességét, melyek legfontosabb megvalósítási eszközeiként a legjobb gyakorlatok cseréjét és innovatív projektek kidolgozását említi. Megerősíti a képzés fontosságára vonatkozó korábbi megállapításokat és itt említi először a dokumentum, a különböző hálózatok létrehozásának fontosságát, melyek megvalósításában és működtetésében kiemelt szerepet szán a már meglévő struktúráknak és konkrétan nevesíti a FRONTEX-et is.

A Védelmet nyújtó Európa című fejezetében a dokumentum azt vizsgálja, hogyan erősíthető meg az Unió belső biztonsági stratégiája. Ebben a Megerősített eszközök alcím alatt az alábbi célkitűzéseket fogalmazza meg: „Az Unión belüli biztonság olyan integrált megközelítést tesz szükségessé, amely a biztonsági szakemberek közös biztonsági kultúrájára épül, lehetővé teszi a szakemberek közötti optimális információcserét, és megfelelő technológiai infrastruktúrát bocsát a szakemberek rendelkezésére⁵⁰³”. A

⁵⁰³ A stockholmi program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa, Az Európai Unió Tanácsa, 5731/10, Brüsszel, 2010. március 3. 37. o.

megerősített eszközök megvalósításának legfontosabb elemeiként jelöli meg a dokumentum a kölcsönös bizalom és egy hiteles európai bűnüldözési kultúra megerősítését.

A fenti célkitűzések gyakorlati megvalósítása érdekében az Európai Tanács felkérte a Bizottságot: „vegyék fontolóra egy rendőrségi együttműködési szabályzat kidolgozását, amely megszilárdítaná, és szükség esetén módosítaná, illetve egyszerűsítene a hatályos eszközöket”,⁵⁰⁴

Szorosan kapcsolódnak a fenti célkitűzések megvalósításához az integrált határigazgatás területén tervezett intézkedések is, többek között az információáramlás javítására és a regionális vagy szakrészlegek létrehozására vonatkozó elgondolások.

4. A mid-level képzés lehetséges helye és szerepe az európai szintű határrendészeti képzésben (a továbbfejlesztés lehetséges irányai)

Az európai határrendészeti képzés⁵⁰⁵ a határellenőrzési helyzetben bekövetkezett változások és a stockholmi programban megfogalmazott célkitűzések következtében meghatározó állomáshoz érkezett.

Egyik oldalról megfigyelhető, hogy a határellenőrzési együttműködésben résztvevő országokban az önálló nemzeti határrendészeti képzés jelentősen csökkent és ezzel párhuzamosan fokozatosan nő az igény az európai szintű képzési programokra, oktatási anyagokra és képzésekre.

Másrésről érzékelhető, hogy a schengeni térség kialakulásával és az integrált határellenőrzés térnyerésével a határellenőrzés nem csak a határterületre koncentrálódik, fokozatosan nő az igény a nem határellenőrzési területen dolgozó rendőri állomány határellenőrzési célú felkészítésére.

Szintén érzékelhető, hogy az európai határellenőrzés integrációjának előrehaladtával, vezetői szinten is nő az igény a különböző vezetési szintekhez köthető képzések szervezésére. Ehhez szorosán kapcsolódik, hogy az ismeretátadás helyett a vezetői felkészítésben meghatározó helyet kell kapnia a nemzetközi együttműködésre történő felkészítésnek, a kölcsönös bizalom erősítésének és a megszerzett ismeretek és a diplomák kölcsönös elismerésének.

Nagyon érdekes problémaként jelentkezik, mit is jelenthet a jövőben az európai képzési rendszer és a képzés európai dimenziója a mid-level képzés vonatkozásában és ez milyen szervezeti keretek között valósítható meg.

A kérdések megválaszolását az utolsó kérdéssel kezdem, mert sok tekintetben meghatározhatja, hogy milyen választ adunk a további felmerült kérdésekre is.

Megítélésem szerint, az európai képzési rendszer a határellenőrzés, a mid-level képzés tekintetében egy a FRONTEX által tervezett és koordinált, európai szintű képzési programon alapuló, helyi szintű határőrvezetők, vagy a helyi szintű határellenőrzésért felelős, korábban nem határellenőrzési területen dolgozó tisztviselők részére szervezett nemzetközi továbbképzés lehet, melynek legfontosabb célja a helyi szintű nemzetközi együttműködésre és vezetési kérdésekre történő felkészítés.

A határellenőrzés területén ez a gyakorlatban azt jelentené, hogy a képzések programját, szervezését és finanszírozását a FRONTEX végezné, szoros együttműködésben a képzésben résztvevő államokkal.

⁵⁰⁴ A stockholmi program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa, Az Európai Unió Tanácsa, 5731/10, Brüsszel, 2010. március 3. 41. o.

⁵⁰⁵ A schengeni térségben és a határrendészeti képzés területén a FRONTEX-el együttműködő országokban

A képzés európai dimenzióját biztosítaná a képzés tartalma, célja, módszere, a nemzetközi oktatógárda és a több nemzetiségű résztvevők.

Az európai szintű határrendészeti felkészítés rendszerében a mid-level képzés a nemzeti, helyi szintű vezetők, vagy korábban nem határellenőrzési területen dolgozó, de a jövőben a helyi szintű határellenőrzésért felelős rendőri vezetők felkészítését foglalhatja magában.

A felkészítés formái lehetnek a képzés jelenlegi formája, mint egy nemzetközi továbbképzés, valamint a főiskolai képzés részeként egy nemzetközi határrendészeti modul, amely a jövőben akkreditálásra kerül.

Ez felvetheti egy állandó európai vagy regionális szintű határrendészeti továbbképzési központ vagy oktatási intézmény létrehozását is, amely sok tekintetben átvehetné a nemzeti felkészítési feladatok egy részét, jobban megfelelné a minőségbiztosítási követelményeknek, hatékonyan biztosítaná a képzések európai dimenzióját és a képzettségek európai szintű elismerését.

A stockholmi programban megfogalmazott hálózatépítés tekintetében, a mid-level képzés megalapozhatja a helyi szintű határőrvezetők hálózatát, amely a regionális szervezet kialakítását követően regionális szinten is fontos szerepet játszhat a jövőbeni határrendészeti tevékenységek harmonizálásában és még eredményesebb végrehajtásában.

A tartalmi és módszertani fejlesztések eredményeként, pedig a gyakorlati együttműködésre történő felkészítés erősítésével, jelentősen hozzájárulhat a határrendészeti területen dolgozó szakemberek közötti kölcsönös bizalom erősítéséhez.

5. Összegzés

Összességében megállapítható, hogy a mid-level képzés az európai szintű határrendészeti képzés fontos elemévé vált és fenntartása hosszú távon is célszerű. Megalapozott egy új nemzetközi határrendészeti képzési gyakorlatot a helyi szintű határőrvezetők vagy vezetésben dolgozók részére, amely az európai és a nemzeti értékeket is magában foglaló oktatási program alapján, a FRONTEX szervezésében a határellenőrzésért felelős nemzeti szervezetek és oktatási intézmények aktív bevonásával került megvalósításra.

A nemzetközi határellenőrzési helyzetben bekövetkezett változások és a megjelent új kihívások egyértelművé tették, hogy a mid-level képzés továbbfejlesztése szükséges. Ennek a megújításnak egyik meghatározó eleme lehet a képzés tartalmi és módszertani megújítása és ezen keresztül európai dimenziójának erősítése.

A mid-level képzés a jelenlegi alapokra építve továbbra is, mint a helyi szintű határőrvezetők nemzetközi továbbképzése működhet. Fejlesztésénél feltétlenül figyelembe kell venni a mid-level curriculum fejlesztési tapasztalatait.

A képzés hosszú távú céljaként valósítható meg a képzést záró bizonyítvány tartalmi leírással történő bővítése és nemzetközi szintű elismertetése, a főiskolai képzési modul akkreditálása.

Felhasznált irodalom:

1. A stockholmi program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa, Az Európai Unió Tanácsa, 5731/10, Brüsszel, 2010. március 3., 1-135. p.

2. Council Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004 establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union, Official Journal of the European Union L 349, 25.11.2004, 1-11. o.
3. Council Decision of 26 April 2005 designating the seat of the European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union (2005/358/EC), Official Journal of the European Union L 114, 4.5.2005, 13. o.
4. <http://www.okm.gov.hu/felsooktatasi/mobilitas-magyarorszagon>: Európa felsőoktatásért felelős minisztereinek nyilatkozata. Leuven és Louvain-la-Neuve, 2009. április 28-29. (letöltve:2009.12.22. 09.29.)
5. Council of the European Union: Plan for the management of the external borders of the member states of the European Union; 10019/02. 24-25. o.
6. Council of the European Union: Seville European Council 21 and 22 June 2002; 13463/02; p.10
7. Egyezmény a Benlux Gazdasági Unió Államai, a Német Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határokon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről 1985. június 14-én kötött Schengeni Megállapodás Végrehajtásáról, a továbbiakban Schengeni Végrehajtási Egyezmény; Az Európai Közösség Hivatalos Lapja, 2000.09.22. 1-92. o.
8. Kiss Lajos: Részvétel a FRONTEX képzési programjaiban - 15 éves a Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszéke című jubileumi kiadvány. Kiadja a Rendőrség Tudományos Technológiai és Innovációs Tanács Határrendészeti Szakcsoport. Határrendészeti Tanulmányok 2008/4 Különszám. 40-47. o.
9. Kiss Lajos: A FRONTEX alapszintű képzési programja létrejöttének bemutatása, hatása az alapszintű határrendészeti képzésre. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 2008. 325-331. o.